

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

15 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Victor Burduh, Nicolae Craiu

judecând, fără citare părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Dorina Tăut, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2020, în cauza penală, în privința lui

Adam Mihail XXXXX, născut la XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 05.07.2019 până la 05.02.2020;

Instanța de apel de la 27.02.2020 până la 20.05.2020;

Instanța de recurs de la 24.07.2020 până la 15.12.2020.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 05 februarie 2020, inculpatul Mihail Adam a fost recunoscut vinovat și condamnat pe art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal, la o pedeapsă sub formă de 2 ani și 4 luni închisoare, cu executarea pedepsei într-un penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu art. 90 Cod penal, a suspendat condiționat executarea pedepsei cu închisoare stabilită lui Mihail Adam, cu o perioadă de probațiune de 2 ani, cu condiția că el în perioada de probațiune nu va săvârși o nouă infracțiune și prin comportare exemplară și muncă cinstită, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

S-a încasat în mod solidar de la Nicolae Juc și Mihail Adam în beneficiul statului suma de 213 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare suportate la urmărirea penală.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și inculpatul Nicolae Juc, în privința căruia hotărârile nu se contestă.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, Mihail Adam la 08.11.2017, aproximativ la ora 02:00, împreună și de comun acord cu Juc Vasile și Juc Nicolae, ambii locuitori ai XXXXX, din cauza unor relații ostile apărute anterior

între Vasile Juc și Igor Rusu, s-au deplasat la domiciliul acestuia din aceeași localitate, l-au strigat să iasă afară și Mihail Adam i-a solicitat țigări. Igor Rusu ieșind la poartă pentru a-i transmite țigări lui Mihail Adam, Vasile Juc și Nicolae Juc au început a-i aplica lovituri lui Rusu Igor, încercând să-l scoată în drum. Igor Rusu a intrat în ograda gospodăriei sale însă Vasile Juc și Nicolae Juc au intrat din urma sa și-i aplicau lovituri cu pumnii și picioarele peste toată suprafața corpului apoi din urma lor a intrat în ogradă și Adam Mihail care a început a-i aplica și el lovituri cu picioarele în regiunea spatelui. Prin aceste acțiuni lui Igor Rusu i-au fost cauzate conform raportului de expertize medico-legală nr.187 din 11.12.2017 vătămare corporală medie sub formă de: traumă închisă a cutiei toracice cu fractura coastei 9 pe stânga, fractura închisă a oaselor nazale, trauma cranio-cerebrală cu comoție cerebrală, echimoza din regiunea ochiului stâng.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată a declarat apel partea vătămată Igor Rusu a înaintat cerere de apel prin care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care a înceta procesul.

În motivarea cererii de apel a indicat că, Mihail Adam este vecinul părții vătămate din sat și în procesul examinării dosarului penal de către instanța de judecată a ajuns la concluzia în necesitatea de a se împăca, însă a fost în imposibilitate de a face acest act, deoarece instanța era retrasă de acum pentru emiterea sentinței.

3.1. De asemenea, invocând ilegalitatea sentinței primei instanțe, cerere de apel a depus și apărătorul Bobu Anatolie în numele inculpatului Mihail Adam, care a solicitat admiterea cererii de apel, casarea sentinței contestate și pronunțarea unei noi hotărâri prin care a înceta procesul penal în privința lui Mihail Adam, pe motivul împăcării părților.

În motivarea cererii de apel, a indicat că Mihail Adam a recunoscut vinovăția de comiterea infracțiunii imputate și pe parcursul urmăririi penale a încercat de a media cu partea vătămată, care însă a refuzat categoric actul de împăcare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2020, a fost admise apelurile declarate, casată parțial sentința, în privința inculpatului Mihail Adam și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanța, după cum urmează: în partea care se referă la individualizarea executării pedepsei, și pronunțată în această parte, o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

Procesul penal în privința lui Mihail Adam pe art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal, se încetează în legătură cu împăcarea părților în temeiul art. 109 din Codul penal.

În rest, sentința se menține fără modificări.

4.1. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a constatat că, la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că în acțiunile inculpatului se conțin elementele infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (2) lit. e) Cod penal.

Instanța de apel a menționat că, în conformitate cu art. 109 Cod penal, procesul penal de învinuire a inculpatului Mihail Adam, urmează a fi încetat în legătură cu împăcarea părților, din următoarele considerente.

Astfel, instanța de apel a indicat că prevederile art. 109 Cod penal stabilesc că, împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, iar în cazul minorilor, și pentru o infracțiune gravă, infracțiuni prevăzute la capitolele II-VI, la art.264 alin.(1) din Partea specială, precum și în cazurile prevăzute de procedura penală, dacă persoana nu are antecedente penale pentru infracțiuni similare comise cu intenție sau dacă în privința sa nu a mai fost dispusă încetarea procesului penal, ca rezultat al împăcării, pentru infracțiuni similare comise cu intenție în ultimii cinci ani. Împăcarea este personală și produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale și până la retragerea completului de judecată pentru deliberare. Pentru persoanele lipsite de capacitate de exercițiu, împăcarea se face de reprezentanții lor legali. Cei cu capacitate de exercițiu restrânsă se pot împăca cu încuviințarea persoanelor prevăzute de lege. Împăcarea nu se aplică în cazul persoanelor care au săvârșit asupra minorilor infracțiuni prevăzute la art.171- 175, 201, 206, 208, 2081 și 2082.

Conform art. 16 Cod penal, infracțiunea comisă de inculpat, se clasifică ca infracțiune gravă, fiind prevăzută pedeapsa maximă cu închisoare de până la 7 ani.

Conform art. 391 alin. (1), pct. (1) Cod de procedură penală, sentința de încetare procesului penal se adoptă dacă lipsește cerea părții vătămate, plângerea a fost retrasă sau părțile sau împăcat.

Potrivit art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 285 alin.(1), pct. 1), 2), 4), 5), instanța de judecată, prin sentința motivată, încetează procesul penal.

Conform art. 285 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile în care plângerea a fost retrasă de către partea vătămată sau părțile s-au împăcat - în cazurile în care urmărirea penală poate fi pornită numai în baza plângerii prealabile sau legea penală permite împăcarea. Iar, potrivit art. 276 alin. (5) Cod de procedură penală, la împăcarea părții vătămate cu bănuitul, învinuitul, inculpatul în cazurile menționate în alin. (1), urmărirea penală încetează.

Împăcarea este personală și produce efecte doar dacă intervine până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

Astfel, instanța de apel a stabilit că, infracțiunea comisă de inculpatul Mihail Adam este o infracțiune gravă, părțile în ședința instanței de apel s-au împăcat, iar careva restricții în cauza penală dată, pentru procedura de împăcare prevăzută de Legea penală, în cadrul ședinței instanței de apel nu au fost stabilite, și, prin urmare, procesul penal în privința inculpatului Adam Mihail urmează a fi încetat.

5. Decizia este atacată cu recurs ordinar de către procuror care în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală solicită casarea deciziei cu menținerea sentinței.

În motivarea celor solicitate, procurorul indică că instanța de apel eronat a admis împăcarea și a încetat procesul penal, or, conform art. 106 alin. (2) Cod penal, împăcarea produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale până la retragerea completului de judecată.

6. Verificând argumentele invocate în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, ajunge la concluzia că, recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente:

Potrivit art. 435 alin. (2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța admite recursul, casează, parțial sau total, hotărârea atacată și menține hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Reieșind din dispoziția alin. (2) art. 424 Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Astfel, recurentul își întemeiază recursul ordinar declarat, pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Procurorul a invocat că, instanța de apel eronat a încetat procesul penal în privința inculpatului Mihail Adam în legătură cu împăcarea părților în temeiul art. 109 Cod penal, deoarece la această etapă nu se mai aplică această normă penală.

Așadar, Colegiul penal lărgit, admite acest argument, calificându-l ca fiind întemeiat, or, potrivit art. 109 alin. (2) Cod penal, împăcarea este personală și produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale și până la retragerea completului de judecată pentru deliberare.

Prin reglementarea în art. 109 Cod penal a momentului până când poate avea loc împăcarea părților, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că, legiuitorul a avut în vedere că momentul final, este atunci când cauza se judecă de către instanța de fond, când completul s-a retras pentru deliberare cu adoptarea sentinței respective.

Acest înțeles al legii rezultă din construcția și plasamentul procedurilor ce le parcurge cauza penală pusă pe rol.

Conform Codului de procedură penală Titlului II, intitulat „JUDECATA”, cuprinde capitolele I-VI. Dintre acestea, Capitolul III reglementează judecarea cauzei penale în prima instanță, procedură, care este descrisă în amănunte în patru secțiuni. Secțiunea a 4-a este dedicată anume unei faze speciale a procedurii de judecare-„Deliberarea și adoptarea sentinței”.

Prin urmare, până la acest moment părțile se pot împăca în cazul infracțiunilor prevăzute de alin. (1) art. 109 Cod penal, cu excepția celor prevăzute de alin. (1) art. 276 Cod de procedură penală. Imposibilitatea de a admite împăcarea părților la următoarele căi a procesului penal, cai ordinare de atac – Apelul și Recursul, rezultă din prevederile art. 230 Cod de procedură penală, care stipulează în alin. (2) că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Fazele următoare a judecării cauzei sunt căi de verificare a temeiniciei și legalității hotărârii judecătorești, inclusiv și în partea aplicării procedurii împăcării părților, potrivit legii materiale și procesual penale.

Ca exemplu ar servi cazul când prima instanță nu a admis împăcarea părților deși legea permitea și părțile au făcut declarațiile respective privitor la împăcare, însă prima instanță a omis să soluționeze această chestiune (*vezi recomandarea CSJ nr. 56 cu privire la aplicarea art. 109 Cod penal și 276 Cod de procedură penală în cazurile împăcării părților*).

În aceste circumstanțe, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel incorect a aplicat prevederile art. 109 Cod penal, și a încetat procesul penal în privința inculpatului la etapa apelului, nefiind exercitat acest drept de către părți nici la etapa urmăririi penale și nici la etapa cercetării judecătorești în instanța de fond.

Astfel, instanța de recurs consideră că, prima instanță corect a constatat ca fiind dovedită vinovăția inculpatului în cele imputate, sentința nefiind contestată în această parte, iar pedeapsa aplicată lui Mihail Adam este una echitabilă și corect individualizată.

În consecință, conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul și stabilind prezența temeiurilor prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, urmează să caseze hotărârea instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

7. În conformitate cu prevederile art. 431, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

admite recursul ordinar, declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Dorina Tăut, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2020, cu menținerea sentinței Judecătoriei Ungheni din 05 februarie 2020 în cauza penală, în privința lui *Adam Mihail XXXXX*.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la *14 ianuarie 2021*.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Victor Burduh

Nicolae Craiu